

JAARGANG 83 | NR. 10 | DECEMBER 2023

MANkracht

BIJBELSTUDIE VOOR VERENIGING EN KRING

BIJBELSTUDIES OVER
HET LEVEN VAN ABRAHAM (7)

Verbonds-
vernieuwing
voor Abraham

EN NU DE PRAKTIJK...

Wat doen
afhakers
met jou?

THEMABIJBELSTUDIES UIT
DE BRIEF AAN EFEZE (7)

Ik zet mijn
treden in Uw
spoor

UITGAVE VAN DE HERVORMDE MANNENBOND OP 'G. G.

issn 0167 - 3564
MANkracht
(zoals verwoord in
Jesaja 40: 30-31)
verschijnt
10x per jaar

HOOFDBESTUUR

1e voorzitter

ds. J.H. Lammers
T: 033-2000592
E: j.h.lammers1@gmail.com

2e voorzitter

ds. J.M. Molenaar
T: 079-3168995
E: ds.jmmolenaar@gmail.com

1e secretaris

ds. J. van Dijk (postadres)
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T: 0180-398670
E: ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris

vacant

1e penningmeester

dhr. A. Kreijkes
T: 0548-789801
E: tonny@qualityfinance.nl

2e penningmeester

dhr. J. van Capelleveen
T: 0318-516930
E: jvancapelleveen@solcon.nl

Lid

ds. E. de Mots
T: 0180-424636
E: predikant@rondzes.nl

Lid

ds. A. Snoek
T: 0488-723120
E: asnoekvdm@solcon.nl

Lid

ds H.J.T. Lubbers (*themasdagen*)
T: 033-2861207
E: h.j.t.lubbers@hervormdwoudenberg.nl

REDACTIE MANKRACHT

ds. J.M. Molenaar
ds. E. de Mots
Contactpersoon advertenties en opmaak:
dhr. L.H. de Kluijver
E: l.h.dekluijver@hetnet.nl

BESTUURSWIJZIGINGEN

Doorgeven aan de 1e secretaris.
Maandag 9.00-12.00 uur

MUTATIES

E: info.mannenbond@solcon.nl

OVERLIJDENSBERICHTEN

E: predikant@rondzes.nl (o.v.v. MANkracht)

ABONNEMENT OP MANKRACHT?

Leden krijgen het blad gratis. Ben je geen lid maar wil je MANkracht ook ontvangen?

E: info.mannenbond@solcon.nl

T: 0180-398670

Het lidmaatschap van de Hervormde Mannenbond kost € 18,- per jaar.
IBAN: NLO8RABO0377871559
t.n.v. Herv.Mannenbond op G.G.
Abonnementen lopen per kalenderjaar.
Opzeggen moet vóór 1 december via
E: info.mannenbond@solcon.nl

Te hoog gegrepen?

'Ik ben maar een gewoon mens. Het leven neemt me in beslag. Is het leven met God niet te hoog gegrepen?' Die vraag kan opkomen, wanneer je nadenkt over bijzondere personen uit de bijbel.

Door: ds. J.H. Lammers

Onlangs mocht ik aanwezig zijn op een streekvergadering in Rijssen. We waren bijeen met een groep mannen uit Rijssen en omgeving. De eerste helft van de avond hield ik een inleiding. Tijdens de tweede helft van de avond vond er een mooi gesprek plaats. Uitgangspunt was het thema dat gekozen is voor alle streekvergaderingen: Henoeh wandelde met God (Genesis 5: 24). Naar voren kwam dat het wandelen met God wijst op liefde en intimiteit. Een broeder stelde de vraag: 'Is dit vandaag wel mogelijk?'

Henoeh was een zondaar, zoals ieder ander mens. Buiten 'het Nageslacht van de vrouw' (Genesis 3: 15), de Heere Jezus, kan God geen behagen in ons mensen hebben. Henoeh heeft God niet behaagd door bijzondere verdiensten. Hij leefde door het geloof. Dat is het geheim. Dit geloof werkt de Heere vandaag nog steeds. Hij is immers Dezelfde als toen.

Dat dit geen leven hoog in de wolken is, blijkt wel als we horen dat Henoeh getrouwd was en kinderen kreeg. Van ons wordt geen kluzenaarsbestaan gevraagd. We hebben de roeping in ons huwelijk, gezin en de samenleving. Hier wordt het geloof zelfs zichtbaar.

Leef ik er altijd uit? De ene keer ervaar ik er meer van dan de andere keer. Toch is het wandelen met God een vaste gang door het leven. Het is ook doelgericht. Het doel is namelijk om eens bij God te zijn. Dat Henoeh niet stierf, maar opgenomen werd, is uniek. Voor ieder die gelooft, hoe klein het geloof ook is, geldt: Maar na de dood is het leven mij bereid. Te hoog gegrepen? Jazeker. Tenzij Hij mij vastgrijpt!

Wandelen zoals Jezus

Wie zegt in Hem te blijven, moet ook zelf zo wandelen als Hij gewandeld heeft.

1 Johannes 2 vers 6

Charles Haddon Spurgeon (1834-1892)

Waarom moeten christenen Christus navolgen? Zij moeten dit allereerst voor hun eigen bestwil doen. Als zij verlangen naar welvaart voor hun ziel, moeten zij de ziekte van de zonde ontvluchten en de kracht beleven van de groei en de genade. Laat Jezus dan hun voorbeeld zijn.

Zij willen graag zuivere wijn drinken, tot op de bodem van de beker. Zij verlangen naar heilige gemeenschap met de Heere Jezus. Zij verlangen ernaar om boven de zorgen en moeiten van de wereld verheven te worden.

Laten zij dan wandelen zoals Hij gewandeld heeft. Niets kan je meer helpen om hemelwaarts te gaan, dan het dragen van het beeld van de Heere in je hart. Bestudeer al Zijn bewegingen. Op de momenten waarop je door de kracht van de Heilige Geest in staat wordt gesteld om met Jezus in Zijn eigen voetstappen te wandelen, voel je jezelf het meest gelukkig en ben je jezelf het meest bewust van het feit dat je een kind van God bent.

Charles Haddon Spurgeon, 1885, door Alexander Melville, olieverf op doek (101,6x127 cm), National Portrait Gallery, Londen

BIJBELSTUDIES OVER HET LEVEN VAN ABRAHAM (7)

Verbondsvernieuwing voor Abraham

Genesis 17

Door: dr. J. Hoek, Veenendaal

Genesis 17 toont ons nog duidelijker dan Genesis 12 en 15 Gods blijvende verbond met Abraham en zijn nageslacht. Een verbond waaraan heidenen van afkomst door het geloof in Christus mogen deel hebben. Dit verbond is een puur geschenk, maar vraagt vervolgens om gehoorzaamheid in volle toewijding.

OPGEZOCHT DOOR EL SJADDAJ

De HEERE verschijnt aan Abram in diens honderdste levensjaar opnieuw. Kennelijk in een zichtbare gestalte (vergelijk vers 22). Hij is het weer – de God die verrassend

komt als je helemaal niet meer op Hem rekent. De God die ons weer opzoekt al hebben we dat absoluut niet verdiend. Zou Abram geschrokken zijn toen hij ineens na zoveel tijd die wonderbare Stem weer

hoorde? Vast wel, maar hij moet toch vooral aangenaam verrast en diep verwonderd zijn geweest.

Hoor hoe God zich met een nieuwe naam bekend maakt: *Ik ben El Sjaddaj*.

Waarschijnlijk betekent deze naam 'de Almachtige' of 'Milddadige', de God die alles geven kán wat Hij in Zijn liefde geven wíl. Hij is de God die nergens voor staat als het erom gaat Zijn heilzame bedoelingen te realiseren. El Sjaddaj is de God van het wonder, die alles met zichzelf meebrengt en nooit half werk doet.

BOORDEVOL BELOFTEN

Gods spreken is niet vol verwijten, hoewel daar alle redenen voor was. Integendeel, de HEERE zegt: 'Abram, Ik stel Mijn verbond met jou en zal je uitermate talrijk maken.' Het 'genadeverbond' tussen God en Abram bestond al sinds Genesis 12 en was plechtig bevestigd in Genesis 15. Hier wordt het verder uitgebreid met volle nadruk op de toezegging van een talrijk nageslacht: een menigte van volken, ook koningen zullen uit hem voortkomen.

Abram staat in Gods testament en Hij gaat hem dat voorlezen. Telkens weer horen we het 'Ik zal' van Gods beloften. El Sjaddaj schenkt

uit de volheid van Zijn genade alles wat nodig is, mild en overvloedig.

Voor het eerst klinkt hier de nieuwe naam 'Abraham'. 'Abram' betekent: 'Vader is hoog verheven', 'Abraham' betekent: 'Vader van veel volken'. De naamsverandering wijst op een nieuwe fase in het leven (zo zal volgens vers 15 Sarai voortaan Sara heten, 'vorstin' in plaats van 'vorstelijk').

OPRECHT WANDELEN

Gods verbondsgenade vraagt om verbondsgheoorzaamheid. De HEERE zegt tegen Abraham: *wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht*. Dat is in een enkele zin samengevat de roeping van zijn leven.

» Zijn verbond is een eeuwig Verbond «

Niet: doe dit en presteer dat, breng ook dat nog tot stand. Nee, de God die in genade Zijn aangezicht naar hem keert, bindt hem op het hart: keer Mij niet de rug toe om je eigen wegen te gaan, maar geef Mij de hand, leg je hart voor

Mij open, wees oprecht. Dat betekent niet 'volmaakt' in de zin van 'perfect', maar wel: uit één stuk, niet dubbelhartig, maar eerlijk voor God, levend vanuit een hartelijke keuze (vergelijk wat de Heere Jezus zegt in Mattheüs 5:48, waar 'volmaakt' ook 'oprecht' betekent).

OP OOGHOOGTE

Abraham is letterlijk en figuurlijk ondersteboven van de goedheid van God (vers 3). Adembenemend dat er dan in hetzelfde vers staat: 'en God sprak met hem'. Kennelijk is hij door de HEERE uit het stof opgericht en op ooghoogte geplaatst. De Heere wil met hem spreken als met een

vriend, niet uit de hoogte als een koning op de troon tot een dienaar die in het stof wentelt.

God en Abraham zullen zijn als twee die samen wandelen!

Zo mogen we als Gods kinderen de

verborgen omgang met Hem vinden in kinderlijk respect en vertrouwen (Psalm 25:14). God doet Zijn aangezicht over ons lichten in Christus. In het geloof leren we Hem naar de ogen en in de ogen kijken.

EEUWIG VERBOND

Gods verbond met Abraham geldt ook zijn nageslacht, het volk van de Joden, zoals dat door de wereldgeschiedenis zijn weg is gegaan tot op de huidige dag. Is het geen wonder dat dit volk nog bestaat? Eeuwen van verguizing, verachting en vervolging heeft het doorstaan en ook vandaag schijnt het bestaan van dit volk aan een zijden draad te hangen. Toch is dat gezichtsbedrog! In werkelijkheid hangt het aan de liefdekoorden van God en zal dit volk daarom werkelijk toekomst hebben. El Sjaddaj zal opnieuw wonderen doen aan het zaad van Abraham, want Zijn trouw is eindeloos, Zijn verkiezing onberouwelijk. Zijn verbond is een eeuwig verbond, zoals staat in vers 7. Dat wil hier zeggen: ongelimiteerd en onbegrensd. Daarom

bidden we als christenen om sjaloom voor Jeruzalem, om vrede en gerechtigheid, juist wanneer spanningen toenemen en tegenstellingen zich toespitsen.

» Geef Mij de hand «

MEDE - ERFGENAMEN

Gelovigen van heidense afkomst mogen nu bij dit Abrahamitisch verbond horen en dankzij Jezus Christus in de tent van Abraham komen als mede-burgers en mede-erfgenamen, samen met de Joodse gelovigen die de eerstgeborenen in het huisgezin van Gods gemeente zijn (zie Efeze 2:19). Gods verbond met Abraham is niet afgeschaft en vervangen, maar wel vernieuwd en

verbreed. Zo kunnen de Filistijn, de Tyriër en de Moren in de Godsstad, Jeruzalem, worden voortgebracht en de naam van Sions kinderen dragen (Psalm 87).

Jeruzalem wordt een open hof voor de volkeren, samen met het volk van Israël als de oudste broeder.

LANDBELOFTE

In vers 8 lezen we dat het gehele land Kanaän aan Abrahams nageslacht gegeven is tot een eeuwige bezitting. Dit is de zogenoemde landbelofte, waarover ook vandaag de dag veel te doen is. Vaak wordt beweerd dat deze belofte nu niet meer geldig zou zijn. De Palestijnen of welk ander volk dan ook zouden minstens evenveel rechten hebben op het land als de Joden. Volkenrechtelijk moet er een rechtvaardige oplossing gezocht worden in dit conflict. Daarbij dient echter de overtuiging leidend te zijn dat dit beloofde land voor het Joodse volk het onderpand is van Gods verbondstrouw. Dit volk kan nergens anders aarden, omdat uitgerekend dat zo fel betwiste stukje land met Jeruzalem als middelpunt voor haar het concrete teken is van Gods trouw.

TEKEN VAN HET VERBOND

Uitvoerig wordt in de verzen 9-14 en 23- 27 aandacht besteed aan de besnijdenis als concrete uiting van gehoorzaamheid aan Gods verbond. Een al onder heidenen bekend teken (de inkorting van de voorhuid van het mannelijk geslachtsdeel) krijgt hier een nieuwe betekenis. Wanneer een jongentje in Israël op de achtste dag besneden wordt, komt daarmee tot uiting dat de vruchtbaarheid geheel afhankelijk is van de zegen van de God van het verbond. Zoals de regenboog het teken is van Gods verbond met Noach (en zo met heel de mensheid en heel de aarde) is de besnijdenis het teken van het verbond met Abraham en zijn nageslacht (vergelijk Hand.7:8). Christenen uit de heidenen hoeven niet besneden te worden (zie

Hand.15). Voor christenen is de kinderdoop onder meer teken van het genadeverbond, zoals dat voor Joden de besnijdenis is. Daarom wordt er terecht in een doopdienst gezongen uit Psalm 105: 'Het verbond met Abraham Zijn vrind, bevestigt Hij van kind tot kind'.

STIPT GEHOORZAAM

Let op de stipte gehoorzaamheid die Abraham toont in het besnijden van hemzelf, zijn dertienjarige zoon Ismaël en

van allen die tot zijn 'huis' behoren, inclusief de slaven. Direct nadat God van hem opgevaren is, voert Abraham uit wat hem is bevolen. Gehoorzaamheid aan de God van het verbond kan geen onnodig uitstel verdragen. Zo dienen ook wij in de kracht van de Heilig Geest te wandelen in een nieuwe gehoorzaamheid, waarin we de God van het verbond aanhangen, vertrouwen en liefhebben met heel ons hart en alle energie. ■

GESPREKSVRAGEN

1. Hoe vaak zegt God 'Ik zal' in de verzen 1-8? Wat heeft dat ons te zeggen?
2. Wandelen voor Gods aangezicht en oprecht zijn - hoe wordt dat werkelijkheid in ons leven?
3. Hoe moeten we het lachen van Abraham in vers 17 zien? Een lachen in ongeloof zoals eerder Sara deed? Of een lachen van verbazing als mengeling van geloof en ongeloof? Het valt op dat de aartsvader om dit lachen niet wordt bestraft.
4. Hoe beoordeelt u de vraag van Abraham in vers 18? God corrigeert hem in de verzen 19-21. Ook met 'de vader der gelovigen' heeft de HEERE veel geduld nodig!
5. Is het wel correct om te stellen dat de (kinder)doop 'in plaats van de besnijdenis' is gekomen, zoals in het klassieke Doopformulier wordt gezegd? Wat vindt u van de formulering dat 'de (kinder)doop na en naast de besnijdenis is gekomen'? (Elders in dit blad vindt u een vroegchristelijke exegese bij Kolossenzen 2:11-13).

EN NU DE PRAKTIJK...

Wat doen afhakers met jou?

Door: ds. J.M. Molenaar

Toen ik in gesprek raakte met een man, wiens kind was afgehaakt van de kerk, vroeg ik hem daarover iets te vertellen in dit blad. Misschien zitten lezers wel met dezelfde zorgen of kan het helpen in het gesprek met je broer of zus die een andere weg gaat.

Hoe is het met je kind?

Zo'n vraag opent een deur naar een goed gesprek, mits de intentie zuiver is. Want, wat wil je weten? Of hij al terug is in de kerk? Waarom zou je dat graag zien? Lastige vraag? Moet hij weer naar de kerk terug, zodat het probleem in de gemeente is opgelost? Of weegt zijn ziel op jouw hart?

Wordt het een persoonlijke verhaal?

Ik wil graag vertellen wat ik als vader van deze situatie heb geleerd. De HEERE heeft ons ook anders naar onze andere kinderen leren kijken.

Kinderen vormen nogal eens het visitekaartje van hun opvoeders. In onze tijd ben je pas iets als je status of succes hebt. Onze kinderen zijn dan

in hun 'goede' gedrag al snel bewijzen dat wij 'goede ouders' zijn. Dat is een zondige denkwijze.

Kinderen zijn geleend goed

Ja, dat is een open deur. Kinderen zijn ook in zonden ontvangen en geboren. Niet die ene die afhaakt is daarom opvallend, maar die anderen die wél meegaan naar de kerk zijn een wonder van God. Ja, ze hebben óók hun vragen. Genade is geen erfgoed, zelfs niet als ze gedoopt zijn! Dus...

Maar Gods beloften in de doop dan?

Kinderen worden niet wedergeboren door de doop. De HEERE kan zelfs al in de moederschoot in hen werken! In de doop belooft Hij Zijn genadige en

trouwe zorg. Hij kent de naam van ons kind: De dooptekst was “Ik ben God de Almachtige. Wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht”. Weet je dat we die tekst heel vaak aanhalen in gesprekken met ons kind? Hij kent die tekst misschien nog wel beter na de breuk, dan ervoor. Zou God Zijn genade vergeten? Juist omdat ik de HEERE zo goed ken, heb ik grote verwachting van Hem. Zou iets voor God te wonderlijk zijn?

Hoe houd je contact?

Onze korte contacten, prikkelende opmerkingen, kleine gesprekken: het is slechts zaaien. Blijf dat doen! Het lokt soms

waardevolle reacties uit: “Ik zie wel dat het geloof jullie wat doet. Ik merk het bij jullie wel, maar zélf voel ik er niets bij.”

Gevoel is toch niet de basis van het geloof?

Dat zijn clichés. Ik ben een gevoelsmens, door en door. Mijn ratio heeft mij nooit in de weg gezeten. Toch zie ik dat dat niet bij iedereen hetzelfde werkt. Voor ons kind moet het kloppen en voor mij totaal niet. Denkt hij dan fout? Ik denk dat hij puur denkt. Hij stelt vragen die we in de kerk misschien wel te weinig stellen. Wellicht is hij wel beter in staat mij te laten zien wat genade is, dan de vaardigste prediker. Ja, het gaat mij aan het hart dat de vonk van de Geest in zijn hart nog niet zó heeft vlamgevat als Hij bij mij al van kindsaf aan deed!

Wat heb je geleerd?

Niet alles is op te lossen met overtuigen. Wij hebben hem niet tot geloof kunnen brengen zoals we ook veel zich bevindelijk noemende kerkmensen niet hebben kunnen bekeren met

onze gesprekken. Toch blijven we zaaien, tegen de stroom in. Daarnaast is persoonlijke aandacht, een ‘hug’ of een ‘boks’, ontzettend belangrijk. Sla de deur naar je hart niet dicht, maar laat die altijd open staan! Je bent als ouders de meest directe lijn van God naar je kind. Die afhaker kijkt hoe juist jij omgaat met dit soort situaties. Waar is God, die zij níet ervaren? Gods Geest wordt

merkbaar in jullie geloof, zoals licht de materie nodig heeft om zichtbaar te worden.

De HEERE kan wonderen doen. Vertel mij wat! Maar Zijn normale manier van doen is via de gesprekken en contacten thuis. Verstop je

emoties niet, als een preek je heeft geraakt. Deel dit kind er ook in, hoewel je denkt dat dat hem niets zegt. Blijf die ‘zenuw’ prikkelen met een lach en traan en blijf bidden!

» Verdwijnen afhakers in de mist op het kerkelijk erf? «

Gemist of in de mist verdwenen?

Wie mist de afhakers in de gemeente nog, na verloop van tijd? Verdwijnen ze in de mist op het kerkelijk erf? Is dit te lastige materie? Of ben je als kerkelijke gemeente in staat deze gedoopte kinderen te blijven zien, naar hen te vragen en aan hen te denken in onze persoonlijke en zondagse gebeden? ■

BIJBELSTUDIES OVER DE BRIEF AAN DE GEMEENTE VAN EFEZE (7)

Ik zet mijn treden in Uw spoor

Efeze 5:1-21

Door: ds. H.J.T. Lubbers, Woudenberg

‘Niet met je volle mond praten! Mobiel uit onder etenstijd! Ruim de gelpot op!’ Iedere opvoeder zal herkennen dat je regelmatig iets herhalen moet. Ook Paulus lijkt in herhaling te vallen. Na zijn appèl om te wandelen met God in 4:1-2 en 4:17 klinkt dezelfde roep in hoofdstuk 5 alweer: **Wandel in de liefde (2), wandel als kinderen van het licht (8).**

Een kras op de plaat? Blijkbaar heeft de jonge gemeente van Efeze het nodig. De zuigkracht van de Artemiscultuur waarin het draait om geld, genot en geluk is enorm. Het risico op terugval in oude patronen is groot.

Wie zichzelf een beetje kent, weet dat herhaling ook voor christenen in 2023 geen overbodige luxe is.

GELIEFDE KINDEREN

In het leven van de navolging ligt de lat hoog, ontdekken we

in hoofdstuk 4 en 5. Bedoelt Paulus dat we elke dag een beetje beter ons best moeten doen om heilig te leven? Let op, hoe Paulus zijn lezers aanspreekt: Wees dan navolgers van God... niet ‘als slaven’ die gehoorzamen uit angst. Ook

niet 'als knechten' die werken om loon. Maar 'als geliefde kinderen'! Daarmee wijst Paulus op de bron van het nieuwe leven. Denk aan de bekende gelijkenis van de verloren zoon. Schaamteloos heeft hij z'n vader geschoffeerd. Maar tot zijn diepe verwondering ontvangt vader hem (totaal onverdiend!) met open armen, wanneer hij failliet terugkeert met belijdenis van schuld. Amazing grace! Zo'n vader wil je toch niet meer bezeren, maar juist beminnen!?

WANDELEN IN LIEFDE

Paulus herhaalt dus. Toch heeft zijn appèl hier een eigen spits. Wandel 'in de liefde', naar Christus' voorbeeld. Dat is andere liefde dan waar de wereld over zingt. Die is hoogstens fifty-fifty: 'Ik heb jou lief, maar dan wil ik er wel iets voor terug.' Christus' liefde is offerend van aard. 'O liefde, die om zondaars te bevrijden, zo zwaar woudt lijden!' Imitatie wordt geboren in relatie. Wie veel met de Heere Jezus omgaat, wordt een ander mens. Hoe dat 'wandelen in liefde' eruit ziet? Zie bijvoorbeeld 4:32, waar 5:1 direct op volgt. De hoofdstuk-

indeling is immers niet geïnspireerd maar later toegevoegd. Een christen is vriendelijk en barmhartig. Weet van 'vergeven' in plaats van 'vergelden'. Je kinderen en je burens merken het. En zelfs je hond, zoals Spurgeon zegt.

ARTEMIS

De volgende praktijken hebben niets met christelijke liefde te maken en mogen onder christenen dus absoluut niet voorkomen: Ontucht (alle seksuele intimiteit buiten een huwelijk tussen 1 man en 1 vrouw), onreinheid (wellicht

» Geen slaaf,
geen knecht,
maar geliefd
kind «

herinnert Paulus' opsomming aan Leviticus 18) en hebzucht (zie het tiende gebod in Deut. 5:21 en je begrijpt de link met de eerste twee zonden: U zult niet begeren 'de vrouw van uw naaste' – al is het tiende gebod tegelijk breder: Huis, akker, personeel). Ook dubbelzinnige grappen, schuine moppen en vuile taal hebben geen plek in

het vocabulaire van een christen (vers 4). Begrijpelijk, dat Paulus deze categorie zonden voorop zet. Bij de tempel van Artemis in de stad van de Efeziërs wordt immers massaal prostitutie bedreven. En wáár je in Efeze ook komt, overal vind je zilveren replica's van artemisbeeldjes en -tempels. De stad druipt van onreinheid.

2023

In 2023 hoeven we er niet eens meer de deur voor uit. Porno is twee muisklikken van je verwijderd. Zonder ernaar op zoek te zijn, word je op internet dagelijks geconfronteerd met verleidelijke, suggestieve advertenties en beelden. Vroeger moest je ernaar op zoek, nu moet je het ontwijken. Wees gewaarschuwd! Ook hebzucht (de derde

zonde die Paulus noemt) is een subtiele zonde, die velen in de greep houdt. Tim Keller zegt ergens: 'Als pastor heb ik mensen bijna iedere soort zonde horen belijden. Maar ik herinner me niet dat ooit iemand kwam zeggen: Ik geef teveel geld aan mezelf uit.' Besef jij: Ook mijn pinpas is van God?

MENENS

Blijkbaar is het menens! In alle liefde en bewogenheid drukt Paulus je op het hart: Wie niet breekt met de zonde, zet zijn ziel op het spel (vers 5).

Laat je niet misleiden met loze praat (vers 6). Zulke babbels hadden bijvoorbeeld de Nikolaiëten: 'Je lichaam is slechts omhulsel; het gaat om de ziel. Doe daarom met je lichaam wat je wilt.'

Herkenbaar wellicht: Praatjes om je eigen gang te kunnen gaan... 'Je bent maar 1 keer jong. Iedereen doet het toch?' De HEERE laat weten: 'Als jij doet wat iedereen doet, zul je met iedereen verloren gaan.' Ook na vers 7 blijft Paulus op hetzelfde aambeeld hameren. Dat onderstreept de grote urgentie! Wie levend gemaakt

is met Christus (2:4-5), kan niet achterover gaan leunen. Handelingen 20:29-30 en Openbaring 2:4 spreken in dit verband boekdelen.

KINDEREN VAN HET LICHT

Die urgentie proeven we ook nadrukkelijk in vers 14. Alsof de wekker indringend afgaat. Deze bekende tekst is een mengcitaat van Jesaja 26:19 en 60:1 óf vormt wellicht een oudchristelijk lied: Wakker worden – de dag is aangebroken! Waar in vers 1-7 'liefde' het motiefwoord was, is dat vanaf vers 8 'licht'. Opvallend, dat Paulus nógmaals teruggrijpt op het wonder dat in Efeze is geschied: Voorheen duisternis, nu licht (vgl. 1 Petr. 2:9). Opnieuw blijkt: Heilig leven is

geen kwestie van menselijke prestatie, maar van leven uit Goddelijke gratie. Wandelen 'als kinderen van het licht' heeft 2 kanten:

- a. Leg het kwade af. Sta op 'van tussen de lijken'. Krachtig beeld! Wie gaat er nu op de begraafplaats liggen slapen? Dat is het terrein van de doden, niet van de levenden. Verlaat dan de duisternis, het nachtleven (11).
- b. Doe het goede. Wandel als wijzen (15). Wie zich verslaapt, heeft minder tijd om goede dingen te doen. Dwaze keus! Val niet terug in tijdbestedingspatroon van vroeger (16). Toen was je levensmotto: Carpe Diem. Knijp het leven uit als een citroen. Een christen belijdt echter: Mijn tijd is van God: 'Wat wilt U dat ik doe?' Daarom: Leef bij het Woord, want het Woord verandert je leven (10). Vers 9 noemt drie criteria waaraan ik kan toetsen wat hoort bij 'leven als kind van het licht': Goedheid (is het in overeenstemming met Gods wil en wet?) rechtvaardigheid (brengt het me dichter bij mijn levensbestemming, namelijk God kennen en eren?)

en waarheid (in de zin van 'oprechtheid, betrouwbaarheid').

WORD VERVULD

Vers 18 benadrukt opnieuw dat ik in het leven van de heiliging mag leven van het gegeef. 'Word vervuld met de Geest.' Volgens 1:13 hebben de Efeziërs de Geest ontvangen toen zij tot geloof kwamen. Maar blijkbaar kun je de Geest ontvangen hebben en tóch niet met de Geest 'vervuld' zijn. Wat is dat precies? Paulus trekt een parallel: Zoals alcohol in negatieve zin de controle over een dronkaard overneemt (en dat gebeurde tijdens de stadsfeesten in Efeze volop!), zo wil

de Heilige Geest in positieve zin de controle over een christen overnemen. De Geest zet Christus in het middelpunt: Hij verbindt me met de Heere Jezus, vormt me naar Zijn beeld en doet me verlangen naar Zijn komst.

» Wie gaat er nu op de begraafplaats liggen slapen? «

LEKKE EMMER

Hoe komt dat zover? 'Word vervuld' begint misschien wel met de erkenning: 'Van mijzelf ben ik leeg'. Een christen is net een lekke emmer, die telkens leegloopt. De gebruikte werkwoordsvorm

geeft aan: 'Wordt tēlkens weer vervuld...' Zo houdt God me afhankelijk. Iedere morgen als ik opsta, mag ik belijden aan de HEERE: Zonder U kan ik niets doen (Joh. 15:5). Zonder U kan ik niet opvoeden, wil ik niet getuigen, zal ik geen

Maranatha bidden. Vanuit mijzelf heb ik geen zin om mijn kruis te dragen en te strijden tegen de zonde. Tegelijk betekent 'word vervuld' ook: God wil Zijn Heilige Geest

gráág geven. Op het gebed (Lukas 11:13). Door de Geest geleid (Rom. 8:14), zet ik mijn treden in Jezus' spoor. Dan maakt dronkenmanstaal plaats voor dankliederen tot lof van God (19-20). ■

GESPREKSVRAGEN

1. 'Als geliefde kinderen'. Ben jij een kind van God? Hoe weet je dat? Hoe word je dat?
2. Paulus benoemt de gevaren van seksuele verloedering, hebzucht en alcoholmisbruik. Hoe bedreigen deze gevaren ons hier en nu?
3. Hoe ziet het leven van de navolging eruit? Zie ook HC zondag 12 vraag 32.
4. Wat is volgens vers 5 en 6 de consequentie van een leven los van God? Krijgt die ernst onder ons wel voldoende aandacht?
5. Hoe word je vervuld met de Geest? Waaruit blijkt een Geest-vervuld leven?
6. Op een jongerenavond vroeg de spreker: 'Wat maakt de dienst uit in je leven: De Bijbel of je telefoon?' Vind je die tegenstelling in het licht van Efeze 5 te kort door de bocht, of terecht?

AGENDA ACTIVITEITEN

STREEKVERGADERING

Donderdag 18 januari 2024

(Streek Veenendaal)

Thema: Henoeh wandelde met God...!

Spreker: ds. J.M. Molenaar

Plaats: Gebouw Maranatha, Veenendaal

Aanvang: 19.45 uur

Dinsdag 9 april 2024

(Streek Nunspeet)

Thema: Henoeh wandelde met God...!

Spreker: ds. H.J.T. Lubbers

Plaats: De Schakel, Oranjeboomlaan 27, Wezep

Aanvang: 19:45 uur

Donderdag 29 februari 2024

(Streek Gouda)

Thema: Henoeh wandelde met God...!

Spreker: ds. A. Snoek uit Kesteren

Plaats: Driestar zaal 31

Burgemeester Jamessingel 2, Gouda

Aanvang: 19.45 uur

**ORGANISEERT UW STREEK EEN ACTIVITEIT?
OF ORGANISEERT UW VERENIGING EEN
ACTIVITEIT DIE OOK DOOR ANDERE MANNEN
BEZOCHT KAN WORDEN? GEEFT U DIT DAN
ZO SPOEDIG MOGELIJK DOOR AAN:
PREDIKANT@RONDZES.NL
DIT ZAL DAN VERMELD WORDEN IN ONS BLAD!**

Nieuwe website

DE VERNIEUWDE WEBSITE IS VANAF 1 JANUARI 2024 TE BEZOEKEN.
GEHEEL UP-TO-DATE. NEEM ER DUS STRAKS SNEL EEN KIJKJE. AANBEVOLEN!

BESTUURSWIJZIGINGEN

MV 'Bewaar het pand u toebetrouwd' te Waarder heeft een nieuwe voorzitter:

dhr. M.H. Brak, Albrachtsveld 43, 2804 WC Gouda

en een nieuwe penningmeester:

dhr. C.A. Oskam, Populierenhof 3, 3465 TD Driebruggen

• **MV 'Wees een zegen' te Oene heeft een nieuwe penningmeester:**

dhr. G.M. de Bruin, Groeneweg 7, 8167 LZ Oene.

Vriendelijk dank voor uw medewerking, ds J. van Dijk, secr. E ds.j.vandijk@hetnet.nl

Besnijdenis en doop

Op de toerustingsdag gingen de sprekers in op de verhouding tussen de besnijdenis en de (kinder)doop. Veelzeggend zijn de woorden uit Kolossenzen 2 en de uitleg die de vroeg-christelijke kerk hierbij gaf. Waard om nog eens na te lezen.

KOLOSSENZEN 2

[11] In Hem (=Christus) bent u ook besneden met een besnijdenis die niet met handen plaatsvindt, door het uittrekken van het lichaam van de zonden van het vlees, door de besnijdenis van Christus. [12] U bent immers met Hem begraven in de doop, waarin u ook met Hem bent opgewekt, door het geloof van de werking van God, Die Hem uit de doden heeft opgewekt. [13] En Hij heeft u, toen u dood was in de overtredingen en de voorhuid/het onbesneden zijn van uw vlees, samen met Hem levend gemaakt door al uw overtredingen te vergeven.

DE VROEGCHRISTELIJKE EXEGESE

We kunnen bij de uitleg van deze passage niet om de Vroege Kerk heen. Het is Hilarius van Poitiers die op twee plaatsen in zijn *De Trinitate* ingaat op dit gedeelte. Hilarius zegt het volgende naar aanleiding van deze twee verzen: We worden dus besneden, maar niet met een vleeselijke besnijdenis, maar met de besnijdenis van Christus, dat wil zeggen, opnieuw geboren tot een nieuwe mens. Wanneer we immers samen [met Christus] worden begraven door zijn doop is het ook noodzakelijk/onvermijdelijk dat we sterven aan

onze oude mens, omdat de wedergeboorte van de doop de kracht van de opstanding is. En dit is de besnijdenis van Christus, niet dat we beroofd worden van het vlees van onze voorhuid, maar dat we geheel met Hem sterven en daardoor later geheel voor Hem leven. In Hem staan we immers weer op door het geloof in deze God, Die Hem opgewekt heeft uit de doden. Daarom moeten we God geloven, door Wiens werking Christus uit de doden opgewekt is, omdat dat geloof samen opstaat met Christus [PL, 10, col. 287-288, cap. 9]. Op een andere plaats in hetzelfde werk, waarin het gaat over de daden van Christus, die zo heel anders zijn dan daden van mensen, en waar hij ook dit Bijbelgedeelte citeert, zegt Hilarius onder meer dat Christus ons die Hij naar de natuur van Zijn Godheid trekt, niet door het vleeselijk in acht nemen van de geboden afgemat heeft en ook niet door de schaduw van de wet ingewijd heeft in de rituelen van het afsnijden van het vlees, dat wil zeggen, van de besnijdenis. [PL 10, col. 33-34, cap. 15] Daar gaat het dus niet meer om, om die besnijdenis, Christus heeft volgens Hilarius een hoger doel, namelijk de gelovigen tot Zich te trekken. Een buitengewoon mooi en rijk beeld. ■

OM OVER NA TE DENKEN

Hoed u voor stilstand!

Over heiliging bij Calvijn

door dr. W.H.Th. Moehn uit Hilversum

Tijdens een algemene vergadering op 21 mei 1536 kozen de burgers van Genève voor de reformatie. Een keuze met verstrekende gevolgen. Niet langer zou het offer van de mis bediend worden in de kerken. Voortaan viering van het avondmaal met brood en wijn. Maar voor een reformatie is nog veel meer nodig. Er is dringend behoefte aan geloofsonderricht.

Met het oog daarop heeft Calvijn aan het begin van het volgende jaar een boekje laten drukken met de titel *Onderwijzing en belijdenis van het geloof* zoals die wordt gebruikt in de kerk van Genève. Voor de kinderen bleek het te moeilijk te zijn. Een boekje in de vorm van vragen en antwoorden paste beter bij hun leeftijd. Kort en bondig zet

Calvijn de kernpunten van de christelijke leer uiteen. Door het geloof alleen worden wij gerechtvaardigd. 'Daar Christus door Zijn gerechtigheid bij de Vader voor ons pleit, opdat wij als het ware op Zijn vrijspraak rechtvaardig worden geacht, heiligt Hij ons ook, doordat wij deelhebben aan Zijn Geest, in ieder opzicht tot reinheid en schuldeloosheid.'

WET ALS LAMP

Voordat iemand zou kunnen denken dat je leven er toch niet zoveel toe doet, omdat we door het geloof vrijgesproken worden, beklemtoont Calvijn dat Christus ons niet alleen tot rechtvaardiging, maar ook tot heiliging is geschonken. 'Daarom kan ons geloof zijn gerechtigheid niet ontvangen als het niet ook zijn heilig-

making aanvaardt.' De heiliging van het leven is geen project dat naar eigen inzichten ingekleurd kan worden. Wie gelooft gaat met heel andere ogen naar de Wet van God kijken. Liet de Wet ons voorheen onze zwakheden en overtredingen zien, nu is zij en lamp voor onze voet, opdat wij niet van de rechte weg afwijken; onze tucht, die niet toestaat dat wij door een slechte vorm van ongebondenheid een losbandig leven leiden.

GULDEN BOEKSKE

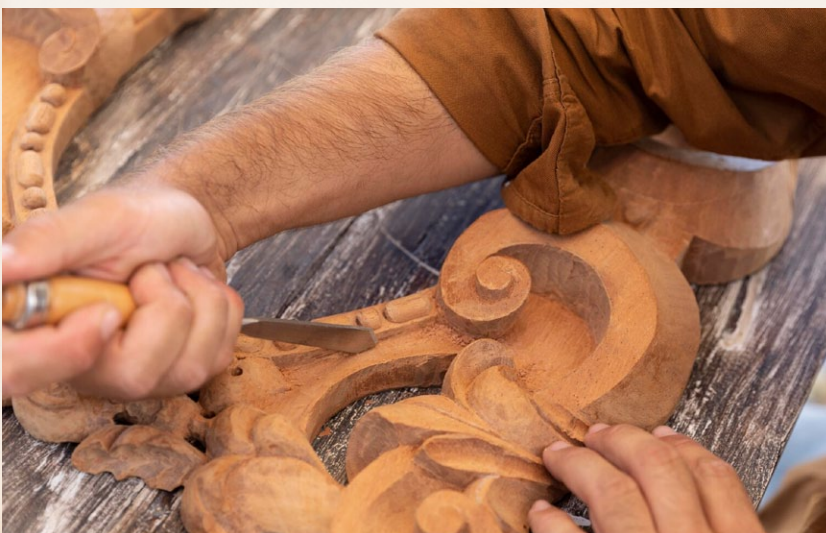
In zijn grote uiteenzetting van de christelijke leer, de Institutie, heeft Calvijn uitvoerig geschreven over het leven van de christen, dat gekenmerkt wordt door zelfverloochening, kruisdragen en de overdenking van het toekomstige leven. Het zijn deze hoofdstukken die tijdens zijn leven al apart zijn

uitgegeven als het Gulden Boekske over het christelijke leven. Het vond zijn weg in Frankrijk, Italië, Engeland en de Nederlanden. Opvallend realistisch spreekt Calvijn over het christelijke leven. De lat ligt niet zo hoog, 'dat ik iemand die de evangelische volmaaktheid nog niet bereikt heeft, niet voor een christen zou willen houden' (Inst. III.vi.5). Hij vergelijkt het leven van een christen met een reis. Het mag niet blijven bij plannenmaken. Iemand moet daadwerkelijk op reis gaan en voortgaan. Het merendeel van de mensen heeft last van zo'n grote zwakheid dat ze slechts wankelend en hinkend, en soms zelfs kruipend over de grond een klein beetje vooruitkomen. Ook al zouden we niet zoveel vorderen als we zouden wensen, toch is onze moeite niet tevergeefs als de

dag van heden die van gisteren overtreft.

NIET OP ÉÉN DAG

Vanaf de kansel wordt Calvijn niet moe te benadrukken dat de vrijspraak en de vernieuwing van het leven onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. In de preek over Efeze 4:24 gaat het over de nieuwe mens, die overeenkomstig het beeld van God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid. Nieuwheid van het leven is zuiver wandelen voor God en afgescheiden zijn van de verderfelikheden van deze wereld én tegelijkertijd integer en oprecht leven met onze naasten. Immers, de beide tafels van de Wet zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden. 'Nu zien we dus in een hoofdsom waarop we al onze aandacht moeten richten, zolang we hier op aarde leven. Want als we er prat op gaan dat we christen zijn, en ondertussen niet bedenken op welke voorwaarde Jezus Christus ons Hoofd is, dan verdraaien we alles. We hebben dus te strijden tegen onze zonden, totdat alles wat bij onze verdorven natuur hoort, is weggenomen. Maar dat kan niet in één dag; daar moeten we ons meer en meer op toeleggen' [CO 51, 621-623]. ■

Uit den lande....

Vanuit Oud-Beijerland ontvingen we een bericht waarmee de mannenvereniging werft. Dhr. J. Nieuwbrug heeft het geschreven en wil dit met ons delen. Hij voegt er aan toe: 'Elke vereniging kan zijn eigen plaats naam invullen en plaats van ontmoeting. Wij hebben het al een paar keer geplaatst in het kerkblad. Daar ik het zelf heb gemaakt geef ik toestemming om het te gebruiken.' Neem, lees en maak er gebruik van.

DRINGEND GEZOCHT VRIJWILLIGERS, HOGE BELONING!

Er is een document gevonden in Oud-Beijerland van enige duizenden jaren oud. In dit document staat beschreven dat er een grote schat is te vinden in Oud-Beijerland. In het document staat ruim omschreven waar en op welke locatie te zoeken. Op veel plaatsen ligt het begraven. Volgens de omschrijving gaat het om een oud en een nieuw gedeelte waar men kan zoeken. Het oude gedeelte bestaat uit 39 kavels, en het nieuwe gedeelte 27 kavels. De schat is zo groot dat ons is gevraagd om met zoveel mogelijk vrijwilligers te komen graven. We mogen elke kavel uitgraven. Van groot belang is dat ons is verzekerd dat de schat zo groot is dat er voor iedereen wat te halen is. Er zijn er al die een prachtige parel hebben gevonden, en naar hun mening is het een parel van zeer grote waarde, en er is nog veel meer te vinden. Wij zoeken dan ook vrijwilligers uit alle rangen en standen en alle leeftijden jong en

oud. Zeer welkom zijn blinden, slechthorenden en kreupelen, maar bovenal de armen en zelfs de rijken zijn welkom. Er wordt door de landeigenaar beloofd dat er voor ieder iets is te halen is. De eerlijke vinder mag alles houden wat hij vindt, dus geen enkel excuus om niet mee te komen zoeken (graven). U hoeft geen werkkleding mee te nemen! Alle benodigde gereedschappen worden ons geschonken door de LANDHEER. Wilt u ook vrijwilliger worden? Wij verzamelen ons op maandag avond bij het Maranathagebouw. Vandaar vertrekken wij naar zaal vier, waar het stuk grond ligt waar we mogen graven op het landgoed de Bijbel. We danken eerste de Landheer en lofprijzen Hem voor Zijn vrijgevigheid. Dan mogen we gaan graven en zoeken. We hopen dat er veel vrijwilligers mee willen graven en zoeken. Wat heeft u nodig? Alleen en schep (van het geloof). Het maakt niet uit wat voor schep, groot klein of een kinderschepje. Heeft u nog geen schep? Komt dan toch, dan zullen we samen de landheer er om één vragen. HIJ heeft namelijk beloofd om die uit te delen als we erom vragen. ■

*Ik roem in God; ik prijs
't onfeilbaar woord; Ik heb het
zelf uit Zijnen mond gehoord;
'k vertrouw op God, door gene
vrees gestoord
Psalm 56:5*

Op 24 oktober is door de Heere uit dit leven weggenomen ons trouw en meelevend lid

Leendert Oudenaarden

In de leeftijd van 77 jaar

Wij gedenken in dankbaarheid zijn jarenlange lidmaatschap en bijdrage in het bestuur van onze mannenvereniging.

Wij wensen Henny, kinderen en kleinkinderen en verdere familie de troost en nabijheid van de Heere toe.

Bestuur en leden van mannenvereniging Calvijn

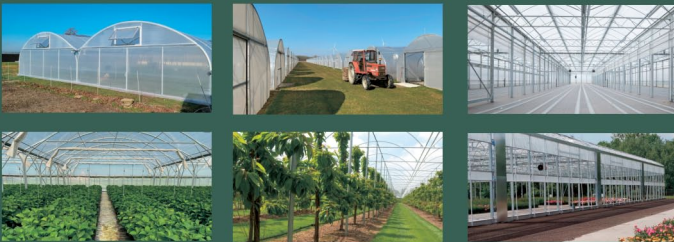
Genemuiden, oktober 2023

BETROUWBAAR SINDS 1968

OP ZOEK NAAR EEN FOLIE TUNNEL OF KAS?

Rovero Greenhouses is al 55 jaar een betrouwbare wereldwijde leverancier van gespecialiseerde folietunnels en foliekassen voor de landbouw- en tuinbouwsector. Wij onderscheiden ons door kwalitatief hoogwaardige, geavanceerde tunnels en kassen te leveren met een uitstekende klantenservice. Kortom, Rovero Greenhouses is als marktleider in Nederland al vele jaren uw betrouwbare partner.

Rovero.com - verkoop@rovero.nl - 0162 574574

Tunnels - kassen - fruitoverkappingen

Bij ons kunt u terecht voor:

- * In- en verkoop occasions
- * APK
- * Schade
- * Banden en velgen + opslag
- * Trekhaak plaatsing
- * Onderhoud en reparatie
- * Airco reparatie, onderhoud en diagnose
- * Uitlijnen en balanceren
- * Audio visuele producten, inbouw, onderhoud en diagnose
- * Camperonderhoud
- * Onderhoud bedrijfswagens

Ook voor (private) lease bent u bij ons op het juiste adres

Kaartenmakerstraat 9 | 2984 CB Ridderkerk | T 0180 397943 | www.autobedrijfborgo.nl

Bezoek onze showroom in Autopartners De Blaak 2.0

P.C. Hoofdstraat 14 te Ridderkerk

AUTOPARTNERS DE BLAAK 2.0

HIER HAD

U W A d v e R t e n T t i e

KUNNEN STAAN...

Wilt u hier de volgende keer staan?

Neem contact op met MANkracht en wij regelen dat de door u aangeleverde advertentie hier tegen een schappelijke prijs wordt geplaatst (eenmalig of het hele jaar).

Voor aanmelding of informatie:
I.h.dekluijver@hetnet.nl

de lease **Intermediair**
voordeel in mobiliteit

Financial Lease Full Operational Lease Short Lease Private Lease

De LeaseIntermediair biedt de ideale combinatie van persoonlijk mobiliteitsadvies én scherpe tarieven.

Via 1 aanspreekpunt bereik je en vergelijk je de grootste en beste Nederlandse leasemaatschappijen.

Voortaan weet je wel zeker dat je de beste leasdeal hebt en volledig wordt ontzorgd!

Dat is voordeel in mobiliteit.

Neem vrijblijvend contact op om de mogelijkheden te bespreken.

Met vriendelijke groet,
Marco van der Linde

Mobiel 06 - 516 857 81 info@deleaseintermediair.nl www.deleaseintermediair.nl

MANNEN THEMA DAG

Blijf bij Jezus!

OVER GEESTELIJKE GROEI IN DE GENADE

Hoe staat het met de geestelijke groei in jouw leven? Is er groei? Of sta je al een tijdje droog? 'Groei in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.' Dat schrijft Petrus helemaal aan het eind van zijn tweede zendbrief (2 Petr. 3:18). Als een laatste hartenkreet.

Aan geestelijke groei gaat iets vooraf: Het geheim van het nieuwe leven met Christus, de opbloei van het geestelijke leven. Maar daar blijft het niet bij! Prof. Van den Belt (die het boekje 'Bloeien, groeien, snoeien' schreef) zegt: 'Gebrek aan groei is een symptoom van een kwijnend geestelijk leven. Tegelijk is een groot optimisme over onze eigen geestelijke groei een teken van oppervlakkige zelfoverschatting. Geloofsgroei is paradoxaal. Hoe meer je groeit, hoe minder je tevreden bent.'

Tijdens de mannenthemadagen willen we het hierover hebben. Het thema is:

'Blijf bij Jezus! Over geestelijke groei in de genade.' Hieronder vind je data, locaties en sprekers. De eerste lezing stelt aan de orde wat je als christen kunt doen om geestelijke groei te bevorderen.

Geestelijke groei is immers niet alleen genadegave, maar ook opdracht.

Tijdens de tweede lezing hoor je welke belemmeringen er zijn voor geestelijke groei.

Een dag vol diagnose en therapie dus. We kiezen daarbij ons vertrekpunt in de brieven 1 Petrus en 2 Petrus.

In een sfeer van verbondenheid en herkenning laten we ons bemoedigen en aanvuren vanuit het Woord.

In het geloof: Wij kunnen planten en begieten, maar alleen God geeft de groei. Wees welkom en neem zoveel mogelijk mannen uit je omgeving mee!

ZATERDAG 2 MAART 2024 – REGIO GROENE HART

Sprekers: **ds. W.P. Emaus** (Hervormd Oud-Beijerland) en **ds. J. van Limbeek** (CGK Oud-Vossemeer)

Locatie: **Hervormde kerk te Wilnis** (Utrecht)

ZATERDAG 20 APRIL 2024 – REGIO NOORD (NOORD-WEST VELUWE EN IJSSELDDELTA)

Sprekers: **ds. A.M. van Mourik** (Hervormd Emst) en **ds. W.A. Capellen** (CGK Urk)

Locatie: **Hervormde Kerk 'Elim', 't Harde**

ZATERDAG 20 APRIL 2024 – REGIO GOEREE-OVERFLAKKEE EN ZEELAND

Sprekers: **ds. W.P. Emaus** (Hervormd Oud-Beijerland) en **ds. J. van Limbeek** (CGK Oud-Vossemeer)

Locatie: **Hervormd Verenigingsgebouw 'De Wingerd', Tholen**

ZATERDAG 5 OKTOBER 2024 – REGIO WEST (ZUID-HOLLAND-ZUID)

Sprekers **ds. J. van Walssem** (CGK Leerdam) en **ds. H.A. Neervoort** (Hervormd Nieuwe Tonge en Herkingen)

Locatie: **Immanuëlkapel, Ridderkerk-Oostendam**

ZATERDAG 12 OKTOBER 2024 – REGIO MIDDEN-NEDERLAND

Sprekers: **ds. A.M. van Mourik** (Hervormd Emst) en **ds. W.A. Capellen** (CGK Urk)

Locatie: **Gebouw Maranatha, Veenendaal**

VOOR OPGAVE EN VERDERE INFO: WWW.MANNENTHEMADAGEN.NL